

Ljubljana, 13./VII. 1922. — II./28.

Emil D. Stefanović
lastnik in odgovorni urednik.

Delavsko časopisje je važno orožje v razrednem boju!

Zato je dolžnost vsakega sodelavca, da časopis širi, ga naroči in — plača!

Zbirajte nove naročnike!

Nabirajte za tiskovni sklad!

Širite »Delavske Novice«!

»DELAVSKE NOVICE«:

posamezna številka stane 3 K
za SHS mesečna naročnina 12 K
za inozemstvo meseč. naroč. 20 K
za Ameriko letna naročnina 2 Dol.

Vsled povišanih poštinskih stroškov smo morali list za inozemstvo podražiti. Upravništvo.

Delavstvo in politika.

Delavski razred je danes v Jugoslaviji brez političnih pravic. Te pravice mu je vzela najprej »Obznana«, nato pa »zakon za zaščito države«. Režim izjemnih zakonov je izbrisal iz političnega življenja legalno zastopnico delavskega razreda v Jugoslaviji — Komunistično stranko, ki je dobila pri volitvah v konstituanto okoli 200.000 glasov in pri občinskih volitvah večino v vseh večjih krajih in industrijskih centrih, zlasti v Zagrebu in Beogradu. Vse te legalne zastopnike delavskega razreda je današnji režim vrgel iz parlamenta in občin. Delavski razred je ostal brez zastopnikov. Danes je delavski razred brez stranke, izločen iz političnega življenja. Če se kje med delavstvom pojavi poskus političnega udejstvovanja, je takoj policija in žandarmerija za petami in takoj se raznese glas o nevarni komunistični akciji.

To preganjanje delavskega razreda ima za posledico, da išče en del zavetja pri raznih opozicijskih strankah, drugi del pa se sploh odteguje vsakemu političnemu življenju in se zavzema za to, da se naj delavci umaknejo v svoje strokovne organizacije in naj tam delajo.

Oba pojavi sta nevarna za delavski razred. Prvi pojav je posledica lahkovernosti in politične zmede.

Ker današnji režim tlači tudi nekatere meščanske stranke, se seveda te stranke poslužujejo v boju proti režimu vseh mogočih sredstev in često zelo radikalno pišejo in se ce-

lo včasih zavzemajo za delavstvo. Ali vse to so samo manevri, ki gredo za tem, da stopijo oni na mesto sedanjih vladajočih. V bistvu pa je današnja meščanska opozicija ravno tako reakcijska in delavstvu sovražna, kakor današnja vladna koalicija. Kakor hitro bi prišla na vladno, tako kmalu bi se spremenilo priznanje sedanje meščanske opozicije. Odhajanje delavstva v meščanske opozicijske vrste pomeni slabljenje delavske fronte in utrditev meščanske fronte.

Ravno tako pogubno pa je mišljenje onih, ki se zavzemajo za to, da se naj delavci umaknejo iz politike in se naj posvete samo svojim strokovnim organizacijam. Beg iz politike pomeni kapitulacijo pred nasprotnikom. Kapitalisti in današnji režim ravno žene, da bi delavstvo pustilo politiko in se odreklo temu nevarnemu orožju proti kapitalistom.

To stališče zastopajo tudi sindikalisti. Vendar je to pot, ki ne vodi k cilju. Že Marks je svaril delavstvo pred politično indiferentnostjo (brezbrižnostjo). Ako hoče delavstvo doseči osvoboditev, se mora politično udeleževati. Boj za politično moč mora biti eno glavnih nalog razrednih delavcev.

Iz tega pa sledi, da mora delavstvo enotno stremeti za tem, da si zopet pribori pravico političnega združevanja in da se odpravi zakon za zaščito države.

Ne beg iz političnega življenja, marveč v politično življenje za boj proti zakonu za zaščito države.

Uradne ure »Delavskih Novic«.

Ob delavskih: zjutraj od 8 do 12 ure, popoldne od 5 do 7 ure. Ob nedeljah in praznikih od 10 do 11 ure.

Za ruske gladovalce so darovali:

Zlatič Gregor 2 Din., Vrhovec 26 Din., J. K. 20 Din., K. 3 Din., Anton Kač 2 Din. Prejšnje 4.327,75 Din. Skupaj 4.380,75 Din.

Odgovor krščanskih socialcev.

I.

Na naš drugi poziv je »Novi Čas« končno priobčil uvodnik v svoji številki z dne 7. t. m. pod naslovom »Naš odgovor«. V članku se peča predvsem z ljubljansko »Zarjo« in šele proti koncu skuša odgovarjati na naša vprašanja.

Odgovor krščanskih socialcev je zelo skromen in vsebinsko prazen. Kljub temu zadostuje onemu, ki zna čitati in ki se ne pusti varati od blestečih fraz krščanskega socialnega radikalizma. S prvim delom odgovora se danes ne bomo pečali, ker ne spada v okvir vprašanj, ki smo jih bili zastavili. Za danes je važen samo drugi in tretji odstavek, ki se tiče vprašanja razmerja krščanskih socialcev napram klerikalni stranki in kapitalistom in vprašanja glede Zaloške ceste.

Da bodo bralci »Delavskih Novic« poznali odgovor krščanskih socialcev, ga v naslednjem v celoti ponatiskujemo:

»Kar se tiče »Delavskih Novic«, bodo razumele, da se s smernicami, namenimi in končnimi cilji proletarskega boja, kakor si ga one zamišljajo, ne moremo nikoli strinjati. Strinja se z njimi lahko vsak katoličan le v toliko, v kolikor za njimi nevede in nehoti tičijo naravni in brez volje marksistov tudi njim zgodovinsko privzgojeni krščanski navedeni motivi. Ti nagibi so pa pri marksistu le slučajni; načeloma stoji on na brezverskem stališču. Nam je jasno, da je sedanji družabni red nemoralen, nekrščanski in nevzdržljiv, da se politična stranka in delavske organizacije

morajo proti njemu aktivno boriti, težej za odpravo njegovih temeljev, da flikanje tega socialnega reda nič ne pomaga in da zlasti za solidarnost s kapitalističnim razredom in njega zastopniki ni računati, da je pa ta boj uspešno mogoč le, če verujemo v najvišji navedeni krščanski ideal družbe, ne pa da jo proglašamo za skupino zverin, ki se nujno med seboj koljejo in morajo klati, ker to velewa »železni zakon razvoja«. To je tista temeljna razlika, ki vse pove, in glede katere ni treba izgubljati več nobene besede. Kdor še ne razume, naj prebere tozadevne članke v naši »Socialni misli«.

Da bi vodili politiko SLS bogataši, to hvalabogu ni res. Stranka stoji na političnem socialnem programu, kakor je bil že objavljen in pošteno stremi za njega uresničenjem. Mi ne gledamo ravno v žepe svojim pristašem, pač pa vemo, da zoper kakšnega bolj imovitega pristaša SLS ni povoda izreči izobčenja, dokler vsak odkritosrčno dela za udeleževanjem socialnega programa stranke in ne zatira drugih. Do danes pa ne vemo, da bi se bil kdo izmed nas izrekel zoper socialne smernice, ki jih je proglasil n. pr. dr. Korošec na katoliškem shodu v Šmarju pri Jelšah, niti da bi izvajal socialne eksploatacije. Razvoja težkega kapitalizma s samosvojimi sebičnimi občemu blagru škodljivimi interesi pa v SLS ni, kajti, če bi bil in če bi se razvil, bi SLS ne bila več SLS in bi si izbrala drugo ime in drug program.

Glede dogodkov na Zaloški cesti bodimo kar odkriti. Stranke ne zadeva tu nobena odgovornost. Drugič je bil to moment, rojen pod vplivom neposredne povojne psihoze, dejstvo obojestranske bolestone prenapete razburjenosti, fakt, kakor se je komunistom ikokrat pripetilo n. pr. na Ruskem napram socialistom in socialistom napram komunističnim pučistom. Zato ni lojalno, ampak čisto demagogično ga proti komurkoli izrabljati.

Krščanski socialci trde, da stoji SLS na političnem socialnem programu in da pošteno stremi za njega uresničenjem. Predvsem moramo opozoriti krščanske socialce, da jih ne sprašujemo preveč po programu, marveč po dejanjih. Vsaka meščanska stranka ima danes svoj socialen program, celo naši demokrati. In moderne meščanske stranke celo dosledno izvajajo ta svoj socialni program, da vsaj deloma omilijo nasprotstvo med delom in kapitalom, ali te stranke ne streme za tem, da odpravijo to nasprotstvo, marveč, da utrdijo svojo oblast. Isto velja za SLS. Ona stoji na stališču današnjega družabnega reda, ona hoče odpraviti samo gotove kričeče izraske, ali ona ne stremi za tem, da odpravi izkoriščanje, marveč da ga omeji. V taki stranki pa delavski razred nima ničesar iskati.

Značilno za mišljenje, ki vlada v SLS, je govor, ki ga je imel pred kratkim v Trzinu dr. Brejc, bivši predsednik klerikalne deželne vlade in veleposestnik. Govoril je »proti krivim geslom«. Njegov govor razodeva tako reakcionarno mišljenje, kakršnega ne zmore noben fabri-

kant, marveč samo kak veleposestnik.

Pravite, da Vam politike ne vodijo bogataši, da ne poznate človeka v svojih vrstah, ki bi zatiral druge in izvajal socialno eksploatacijo.

Ali ni dr. Brejc bogataš, ali mu ni SLS izročila važno funkcijo predsednika deželne vlade? In merodajno je, kakšne interese zastopa v politiki. Dr. Brejc kot predsednik deželne vlade je brezobzirno in brutalno zastopal interese delodajalcev proti delavstvu. Dokaz: železničarski štrajk in favorizacija Trboveljske družbe. To je delal kot eksponent stranke in v njegovi vladi je sedel tudi dr. Gošar, ki velja v Vaših vrstah kot levičar. Ali tudi on je solidarno stal za politično smerjo dr. Brejca in Vaš celoten tisk je podpiral to politiko.

V ljubljanskem občinskem svetu je bil predsednik Vašega kluba veleposestnik Ogrin. Dr. Korošec kot minister saobračaja je vodil boj proti železničarjem, kakršnega še ni vodil noben slovenski politik. Brezobzirno in brutalno je zastopal železnice proti železničarjem.

Gospodje krščanski socialci, ali želite še več primerov socialne politike svojih voditeljev? Ali hočete še več dokazov, da vodi SLS kapitalistično politiko? Ne po programih, po dejanjih Vas vprašujemo. Za nas ni merodajno to, da se priznavate h Kristovemu nauku, ki ni postavil spovednic, kjer se lahko spoveste svojih grehov. Izvajajte Kristov nauk brez spovednic in brez dvolične hinavščine!

V Vaših vrstah ni socialne eksploatacije. Ali ne igra gospod Ogrin važno vlogo v Vaši stranki? Da, celo predsednik Vašega občinskega kluba v Ljubljani je bil. In vendar ni takega podjetnika, ki bi tako izkoriščal svoje delavce kakor ta Vaš Ogrin. Samovoljno podaljšuje delovni čas in plača nadure po navadni tarifi, tako da ga morajo delavci tožiti. Delavcem odtrguje prispevke za višjo stopnjo bolniške blaginje, odrajta pa nižjo. In če hočete o njem še več slišati, obrnite se na njegove delavce. Tudi veleindustriec Pollak je Vaš pristaša, ta največji bogataš v Sloveniji. Ni ga podjetnika v Sloveniji, ki bi plačeval tako nizke mezde, kakor Pollak in ni ga večjega izkoriščanja in večjega terorja kakor vlada v Pollakovih tovarnah.

Tako zgleda Vaša politika v dejanjih, takšen je socialni čut Vaših bogatašev. In takšni so tudi uradniki Vašega mišljenja.

Da, Vi ste ljudska stranka, v kolikor eksploatirate verski čut v politične svrhe in poleg tega barantate s cenim radikalizmom fraz. Ali v bistvu niste mnogo boljši od demokratov. Razlika je samo ta, da so demokrati vsaj odkriti sovražniki delavstva in ne uganjajo hinavščine, dočim se kažete Vi prijateljem, pod plaščem pa nosite skrito bodalce. Bolj premeteni ste in delavce težje spoznate Vaše prave namene. Zato krinke z obraza, ki Vas navidezno ločijo od konkurenta demokrata in samostojneža.

Prihodnjič pa o Zaloški cesti!

Neodvisne strokovne organizacije.

»Delavske Novice« so sicer do- volj pisale o neodvisnih strokovnih organizacijah, o njihovem bistvu in pomenu za proletarijat. Vendar ta tip strokovnih organizacij ne more najti pravega odmeva pri ekstremnih in zagriženih strankarjih. Ti ne morejo ali pa nočejo razumeti, da je mogoče- no stališče delavstva v strogo že- lodnem vprašanju nezavisno, to se pravi, da je interes tega vprašanja vsemu delavstvu brez razlike poli- tičnih strank enako pri srcu.

Zato se moramo poglobiti v ta vprašanja in iskati vzrokov tega nerazumevanja.

Že v naravnem principu boja za obstanek celokupnega proletariata proti kapitalizmu je zapopadna za- hteva, da se proletarijat strne v mo- gočno fronto, da izvojuje svoje naj- primitivnejše zahteve, svoje pravice na človeku spodobno življenje. To so zahteve celokupnega delovnega ljudstva brez razlike strank in nje- govega političnega prepričanja. Ker so pa te zahteve skupne, je potreben tudi skupen nastop proletariata v enotnih organizacijah, da zamore uveljaviti svoje pravice na dostojne življenjske pogoje.

Podlaga za enotno fronto je brez- pogojno dana v gospodarskem vpra- šanju proletariata. Nastane sedaj vprašanje, kedaj in na kakšen način je mogoče to enotno fronto tudi izvesti.

Predno pa odgovorimo na to vprašanje, si moramo biti na jasnem, v čem postoji bistvo strokovnega in političnega gibanja, kaj je naloga strokovnih in kaj političnih orga- nizacij.

Naloga **strokovnih** organizacij je izvojevati celokupnemu proletariatu na podlagi razrednega boja boljše oziroma take življenjske predpogoje, ki bodo tudi odgovarjali njegovi produktivni sili.

Naloga **političnih** organizacij pa je, iskati načinov in pota, da dobi delavno ljudstvo, ki po svoji pro- duktivni sili in po svojem številu tvori ogromno večino v državi, dr- žavno oblast v svoje roke in si do- loči obliko države in uredi svojo notranjo, zunanjo, finančno, gospo- darsko itd. politiko tako, kakor to odgovarja interesu delovnega ljud- stva.

Iz obeh razglabljanj o bistvu strokovne in politične organizacije vidimo, da je pojem kakor tudi cilj političnih organizacij večji, da mo- rajo politične organizacije podpirati

stremljenje in razredno borbo stro- kovnih organizacij. S tem pa nika- kor še ni rečeno, da **smemo politične organizacije pri tem eksploatirati strokovne organizacije v svoje po- litične agitacijske svrhe**, kajti v stro- kovnih organizacijah je podana ba- za enotne fronte v borbi za izbolj- šanje življenjskih pogojev proletari- ata že v tem nespornem dejstvu, da so, da se po domače izrazim, že- lodni interesi celokupnega proletari- ata isti.

To nesporno skupno zahtevo, ki veže celokupni proletarijat sveta, pa razdirati s tem, da se umešujejo v strogo gospodarska vprašanja stro- kovnih organizacij politična vpra- šanja, zahteve politične nadmoči, je pogubno za enotnost vsake strokov- ne organizacije.

Taki pojavi so nezdravi in za proletarijat pogubonosni, ker črpajo moč, silo enotnih strokovnih orga- nizacij v male nemočne politične organizacije, v katerih so strokov- ne organizacije zapopadene kot nji- hov privesek in agitacijsko sredstvo.

Tudi nasprotno, ako se močne enotne strokovne organizacije bavi- jo z vprašanji izključno političnega značaja, je to nezdrav pojav, ker je podana velika možnost, da take or- ganizacije vsled notranjih sporov v teh vprašanjih propadejo.

Take tipe strokovnih organizacij, ki so le privesek in agitacijsko sred- stvo med delavstvom, imajo danes socialdemokrati, krščanski in narod- ni socialisti. In ravno v tem postoji zlo, da delavstvo, ki ima skupen gospodarski interes, ne more nasto- piti enotno, temveč se pusti eksplo- atirati v agitacijske svrhe različnih političnih strank.

Navedene greške, ki izključujejo vsak enoten nastop delovnega ljud- stva, pa izključujejo naše razredne **nezavisne strokovne organizacije**, katere vsebujejo celokupno delov- no ljudstvo brez razlike političnega prepričanja. Le ta tip strokovnih or- ganizacij je edino pravilen, ker edi- no z njim je dana možnost **enotnega nastopa** celokupnega delovnega ljud- stva za izboljšanje svojih življenjskih predpogojev; ker stojimo na stali- šču, da je nezdravo in za gospodar- ski interes delavstva pogubonosno umešavati v strokovne organizacije sporna politična vprašanja.

Naša parola v strokovnih orga- nizacijah je:

Ven s politiko, živele nezavis- nost, živele enotna fronta!

Nove metode policije.

(»Organizirani radnik« št. 71.)

Že vedno je bila pri vseh policijah navada, da so pošiljali med delavstvo agente - provokaterje; če danes go- vorimo o tem, kakor o novi metodi, pravimo zato, ker je v zadnjem času naša policija začela to sredstvo upo- rabljati v veliko večji meri nego kdaj prej. Iz vrst lumpen-proletariata in čisto tudi iz vrst zapuščenih in mo- ralno propalih otrok se regrutirajo ti verni sluge, ki za majhno plačo vrše svojo ogabno službo.

Često se dogaja v zadnjem času, da se agenti provokaterji predstavl- ljajo raznim sodrugom za delavce, ki jih oblasti preganjajo; priljubljen način je, da se predstavljajo za po- litične preganjance, ki so ušli iz za- porov ter goljufajo tako lahkoverne sodruga za njihove bore krajcarje a razven tega se spuščajo v politične pogovore, govore o potrebi »ilegal- nih organizacij«, so tudi taki, ki imajo vedno v ustih »bombe in dina- mit« ter razlagajo potrebo atenta- tov. Take figure se pojavljajo v zadnjem času v vedno večjem števi- lu in nekateri sodrugi so jim naselili in so jim iz usmiljenja dajali denarne podpore. Ena izmed najbolj znanih agentin provokaterk je neka Evge- nija Ilić, ki je komaj 17 let stara in ki je že od svojega 15. leta v službi policije. Potuje po celi Jugoslaviji in pripoveduje bajke, kako so jo mučili

po ječah in kako ji je uspelo, da je pobegnila. Posrečilo se ji je, da je več sodrugov na ta način ogoljufala in materijelno oškodovala. Puncu se zelo zanima za vse in dokazano je, da je policija stikala za tajnim časo- pisom, o čegar eksistenci je vedela le ta Evgenija, ker so ji sodrugi, ki se jim je zdelo sumljiva, povedali to bajko, da se izve jasno je-li v službi policije, ali je pa navadna hohštap- lerka. Dokaz za njene zveze s polici- jo je podan ...

V poslednjem času se pojavljajo med delavstvom tudi razni »rumun- ski preganjani komunisti« in razni tržaški »komunisti in anarhisti«, ki prisegajo le na bombe in štilete. Tudi razni »delavci«, ki so navadno zelo dobro oblečeni (n. pr. slučaj enega »kožarskega radnika«, ki je stanoval v enem prvih hotelov) se usiljujejo med sodruga in hočejo od njih izva- biti denarno podporo in pa kako neoprezno besedo.

Opozarjamo vse sodruga posebno pa funkcionarje strokovnih organi- zacij, na katere se te figure pred vsem obračajo, naj bodo skrajno oprezni proti takim »mučenikom«, ki niso nič drugega kakor smrtni so- vražniki delavstva in najogabnejši služabniki policije. Proti nepoznanim »mučenikom« je treba biti zelo opre- zen in nezaupljiv ter se jih mora

energično odbiti. Treba je tudi, da se vse sodruga opozori, kakor hitro se pokažejo take figure v kakem kraju.

Kako nalogo imajo ti provokaterji kaže najlepši slučaj Stefana Ga- borja.

Pred gotovim časom prinesli so beograjski buržuazni listi senzacio- nalno vest, o aretaciji »komuni- stičnega kurirja«, Stefana Gaborja, ki je prišel iz Avstrije v Jugoslavijo, z važnimi pismi bivših jugoslovans- kih komunistov, ki žive na Dunaju, za »komuniste« v SHS. Pri njem so se našli »zelo važni« dokumenti, ki so imeli zelo »kompromitujočo« vse- bino. Buržuazno časopisje, ki dobiva vesti iz notranjega ministrstva ali iz Uprave grada Beograda (policija), je to vest po svoje na dolgo in široko raztezala. Pozneje je vse obmolnilo in od Gaborja se nič več ne sliši.

In kaj je bilo prav za prav na celi zadevi?

Na Dunaju živi Gjorgje Petrović, špijon po poklicu, ki je pred vojsko bil obsojen na deset let ječe, ker je v Srbiji špijoniral za Avstro-Ogrsko. On je, čeprav je ubežal iz zapora, v službi dunajskega jugoslovanskega poslanstva kakor agent provokater. Ta provokater je napisal emigrira- nim jugoslovanskim komunistom na Dunaju to pismo:

Komunistični partiji Jugoslavije, sekciji III. internacionale

Dunaj.

Ivanu Matuzoviću,

voditelju jugoslovanskih komuni- stov.

Kakor je stranki znano, bil sem do sedaj v službi srbskega poslani- štva in imel sem nalogo zasledovati komuniste in vse one, ki delajo proti srbski državi.

Ampak, ker sem sedaj brez kru- ha, hočem se maščevati nad svojimi sovražniki in sem pripravljen za pla- čo 30.000 (trideset tisoč) dinarjev iz- dati stranki vse skrivnosti in jamčim s svojim življenjem, da bo vse to

Rajhenburg.

Dne 30. julija se vrše v Rajhen- burg občinske volitve, ker je bil stari občinski odbor razpuščen. Nam delavcem ni žal po njem, ker nismo imeli po zaslugi soc. dem. Dankota v njemu nobenega zastopnika. Pri sedanjih volitvah smo postavili svo- je kandidate, in dolžnost vsakega

resnica ter prostovoljno izjavljam, da se hočem podvreči vsaki obsodbi, ki jo bo izreklo tajno komunistično revolucionarno sodišče, če se doka- že, da sem to storil v goljufivi na- meri.

S tem potrjujem, da sem od ko- munistične stranke, od Ivana Matu- zovića, prejel preko sođr. Stefana Gaborja 5000 (pet tisoč) avstrijskih kron na račun teh 30.000 dinarjev.

Dunaj, 20. febr. 1922.

Gjorgje Petrović.

Na to provokatersko pismo, ki je tako jasno provokatersko, da tudi največji osel to lahko spozna, ni do- bil odgovora. Ampak Stefan Gabor je vzel kopijo tega pisma in odpoto- val s to kopijo v Jugoslavijo kakor »komunistični kurir«. Tuka je bil po programu aretiran in zašumelo je v buržuaznem tisku. Dognali so celo, da je Petrović črnogorski princ in da so torej »komunisti« v zvezi z črno- gorsko dinastijo. Obljubovali so druga važna »odkritja« in »prizna- nja«.

Med tem se je ta »nevarni« komu- nistični kurir v par dneh vrnil iz zapora na Dunaj. On je še sedaj tam. Ni nič drugega kakor agent, ravno tako kakor Petrović. Vrnili so ga na Dunaj v službo, ker je pač naša poli- cija spoznala, da je g. Banković na Dunaju stvar aranžiral preveč ne- umno. Kljub vsej gluposti, s katero se je ta afera vprizorila, je vendar dunajska policija izgnala Ivana Ma- tuzovića.

Razen tega pisma je jugoslovans- ka špijonska centrala na Dunaju fa- bricirala še šifrirano pismo, ko ga je tobože pisal Matuzović sodrugom v SHS in ki govori o pripravi »a atentat na kralja«.

Prinašamo te slučaje na javnost, da ožigosamo ogabnost in odvrat- nost metod, ki se jih poslužuje da- našnji režim ter da svarimo delav- stvo naj se pazi vseh takih umaza- nih špiceljskih figur, ki se mešajo danes v njegove vrste.

delavca, obrtnika in kmeta je, da vrže svojo kroglico v skrinjico, na kateri bo nalepljena:

»NEODVISNA DELAVSKO-KMET- SKA LISTA.«

Na katerem mestu se bode skri- njica nahajala, bomo pravočasno naznanili.

Vlada in rudarji.

Govorili smo že o tem, da so za- upniki rudarskega delavstva »Zve- ze rudarskih delavcev za Slovenijo« 21. junija t. l. oddali ministru za so- cialno politiko, ministru za šume in rude ter poslaniškemu klubom spo- menico in jih prosili za intervencijo, da se ugotovi zahtevam rudarskega delavstva v Sloveniji.

Pri oddaji te spomenice je rekel načelnik ministrstva za socialno po- litiko g. dr. Kuželj delavsk. zastop- nikom to-le:

»Čeprav ministerstvo za social- no politiko nima pravice, da prisili družbo, da sprejme vaše zahteve, bo ono preiskalo upravičenost vaših zahtev in jih bo s svojo avtoriteto po upravičenosti podpiralo. Še danes bom g. ministru priobčil vašo spomenico, da se čim prej dobi po- ročilo od pokrajinske uprave za Slo- venijo, oziroma od oddelka mi- nisterstva za socialno politiko v Ljub- ljani. Ravnotako bo ministerstvo skrbelo, da tekom 15 dni prinese svoj končni odlok na Vašo spome- nico.«

Direktor glavne rudarske di- rekcije g. dr. Antula je rekel: »Če- prav trboveljska premogokopna družba ni v stanju, da zadovolji vaše zahteve, ne samo zaradi slabe pro- dukcije s strani delavstva, nego tudi zaradi neizplačane zvišane cene premoga in zaradi nezadostnega števila vagonov, bo ministerstvo za šume in rude potom svojega oddel- ka v Ljubljani (rudarsko glavarstvo)

preiskalo upravičenost vaših za- htev.«

Na izjavo delegatov »Zveze ru- darskih delavcev«, da bi se najbolj- še dognala plačilna možnost dru- že po izpolnjenju delavskih zahtev potom komisije, v katero bi bili iz- voljeni delegati delavstva od delav- cev samih, ne pa oni, katere družba hoče in s katerimi družba simpati- zira, odgovoril je dr. Antula to-le:

»Kar se tega tiče, jaz nisem za take komisije, kajti ministerstvo ima popolno zaupanje v svoje tamošnje organe in se delavci lahko na njih zanesejo.«

Predstavniki poslaniških klubov so odgovorili, da bodo interveni- rali pri merodajnih ministrih, kakor tudi pri vladi in bodo zahtevali an- keto, v kateri morajo biti zastopani tudi delavski zastopniki, da se utrdi mogočnost izpolnjenja rudarskih za- htev.

Kakor je razvidno, vsa omenje- na gospoda je dala lepe obljube ru- darjem. Strah nas je bilo že takrat, da se ne uresniči hrvatska prislovi- ca: »**obećanje ludo radovanje**«, in nismo se prav nič zmotili.

Od tedaj do danes preteklo je že tri tedne in vse te obljube so ostale le na papirju, ali pa so bile le prazno izrečene besede. Delavski zastopniki so v smislu danih jim obe- tanj šli 10. t. m. ponovno v Ljublja- no, da se prepričajo pri merodajnih faktorjih in so dobili ta-le odgovor:

Zastopnik ministra za socialno politiko g. dr. Skubic je odgovoril:

»Niste se obrnili na pristojno mesto, kajti ministerstvo za socialno politiko ni kompetentno, da o tej stvari odločuje, to spada v kompetenco rudarskega glavarja. Mi smo že enkrat preiskali nekatere pomanjkljivosti rudarskih obratov in nas je rudarsko glavarstvo dolžilo, da smo posegli v njegovo kompetenco. Mi ne moremo prav nič ukreniti, ker imamo vezane roke.«

Gospod dr. Kuželj, živel lep naša socialna skrb! Pojdemo od Pilata k Herodu.

Gospod rudarski glavar ing. Strgar je odgovoril:

»Jaz nisem dosedaj prejel ničesar od ministra, jaz sem storil svojo dolžnost in sem takoj po prekinjenju pogajanj dne 2. junija t. l. oddal svoje poročilo pristojnemu ministru in sem razen tega še osebno pri njem interveniral. Družbe jaz ne morem prisiliti, da se pogaja, ker ona to popolnoma odklanja, dokler ne dobi 36 milijonov in če bi jaz sklical obravnavo, se je družba ne bi udeležila, ker sem jo komaj že zadnjič spravil do tega koraka.«

Gospod dr. Antula, Vaš oddelek v Ljubljani ne ve nič in morda smo Vas mi napačno razumeli, morda to ni vaš oddelek? Gotovo pa bi bil za družbo najbolj pristojen oddelek v ljubljanskemu komisariatu policije, ker nas od dneva našega bivanja v Belgradu policija vedno zasleduje in preganja. Kaj čemo, če družba nima po Vaši izjavi res nič dobička, pa bi se morda potem policije dalo kaj na delavski koži zaslužiti? Po Vašem mnenju je produkcija slaba po krivdi delavstva, mi smo pa v 2. številki »Narodnogospodarskega Vestnika«, katerega izdaja naša prijateljica »Zveza industrijev«, na strani 15. brali to-le:

»...razmere v naših premogokopih so toliko dozorele, da je dober promet na železnicih oni faktor, ki

bo produkcijo premoga v Sloveniji pomagal povzdigniti; slab promet bo nam tudi v tem oziru povzročil ogromno škodo.«

Bilanca firme »Trifailer Bergwerksgesellschaft in Wien« za leto 1921. izkazuje dobiček od 33 milijonov kron našega denarja. Morda res Trboveljska premogokopna družba nima nobenega dobička? Kaj pravite g. dr. Antula?

Poiskali smo še en »oddelek« in sicer predsedstvo pokrajinske uprave za Slovenijo in po dolgem iskanju v raznih arhivih smo komaj ugotovili, da je nekdo iz Beograda zahteval bilanco in statut trboveljske družbe in da so ti akti v soboto, dne 8. t. m. šli v Beograd. Bati se je pa, da pokrajinsko vlado ne zadene kazen, kakor oddelek za socialno skrbstvo, ker g. rudarski glavar nič ne ve o tem, dokler ne vzame v roke »Delavske Novice«. Hudičeva je res ta kompetenca.

Tako skrbstvo vlade in merodajnih faktorjev je vredno obžalovanja in obsodbe.

Dokler je dr. Kuželj z nesigurnostjo dajal obetanja predstavnikom rudarjev, dotlej je dr. Antula, direktor pooblaščen glavne rudarske direkcije prav iskreno in odkrito govoril. Še niti prebral ni spomenice rudarjev, je že rekel: »Družba nima možnosti, da izpolni vaše zahteve, ona nima toliko dobička, kakor to vi pravite, niti vi delavci nimate pravice, da bazirate svoje mišljenje na razna jedila, ker jih tudi jaz ne jem itd.«

Mi se bomo v prihodnji številki obširneje bavili z izvajanjem g. dr. Antule in drugih vladnih faktorjev, delavstvu pa priporočamo, naj strne svoje vrste v svojih razredno zavednih strokovnih organizacijah, katere so edine v stanju, da popravijo njihov bedni položaj brez prisostva raznih obljubovalcev.

Vestnik uprave „Neodvisne železn. strok. organizacije za Slovenijo“.

Pisarna »N. s. ž. org. za Slovenijo« se nahaja v delavskem domu Turjaški trg št. 2.

Sedaj so uradne ure od 19.—21. zvečer, ob nedeljah in praznikih pa od 8.—12. dopoldne.

Vsak član, kateri na novo pristopi, plača vpisnine 3 din. Novo pristopivši člani so vsi oni, kateri nimajo plačanih prispevkov do 28. decembra 1920. l. v bivši razpuščenji »Spl. žel. org.«

Mesečni prispevek je 8 Din.

Kdor zaostane 2 meseca s članarino, zgubi vse pravice, katere mu jamči organizacija. Dokler si organizacija ne osigurira svojega lista, bodo važnejše organizatorične vesti prinašale »Delavske Novice«.

Zahvala ruske vlade mednarodnemu proletariatu za pomoč gladoječim ruskim kmetom in delavcem.

Osrednji odbor za pomoč gladoječim pri vserruskem osrednjem izvrševalnem odboru ugotavlja v svoji seji 7. junija z radostjo, da je potom neumornega dela mednarodno delavstvo, kljub skrajno slabemu gospodarskemu položaju, z velikimi žrtvami doseglo lepe uspehe pri pobijanju glada v Rusiji.

Osrednji odbor pošilja potom inozemskega odbora v Berlinu delavstvu vseh dežel svojo najsrčnejšo zahvalo za bratsko pomoč.

Z ozirom na težko stanje, v katerem se nahaja še vedno Rusija, obrača se

osrednji odbor na vse delavske organizacije celega sveta s prošnjo, naj ne nehajo s pomožno akcijo, temveč naj jo nadaljujejo s pomnoženimi silami.

Pred vsem je treba tisoče osirotelih otrok spraviti pod streho in jih prehraniti, treba je preživljati težko trpeče delavstvo in mora se upostaviti potom produktivne gospodarske pomoči vsled lakote uničeno industrijo in kmetijstvo.

Osrednji odbor je prepričan, da bo de celokupno delovno ljudstvo celega sveta uslišalo prošnje ruskih delavcev in kmetov in jim prišlo na pomoč.

Kalinin, preds. ruske vlade.

Dopisi.

Sodrugom kočevske podružnice »Zv. rud. del.« v slovo!

Dragi sodrugi! Dolgo smo delovali skupaj za dobrobit kočevskih rudarjev. Naše delo ni bilo zastoj, naša organizacija je rasla in delavstvo se je začelo zavedati svojih

pravic. To seveda gospodom kapitalistom ni bilo po volji in niso mirovali, dokler ne niso, kljub težkim družinskim razmeram, spravili ob službo. Ker sem bil prisiljen, iskati si kruha in zaslužka drugod, sem moral odložiti svoje funkcije v od-

boru »Zv. rud. del.« v Kočevju. — Ko odhajam, se najsrčnejše poslavljam od vas vseh, sodrugi. Težki časi so in preganjanja vseh, ki nočejo biti pokorni sluge gospodarjev, ki nas izkoriščajo, ne da bi nam dali vsaj zadosten kos kruha, so na dnevnem redu. Ali, sodrugi, v sili se spozna mož! Zato glavo pokoncu! Pravica mora zmagati in bo zmaga! Potrebno je le, da storite svojo dolžnost v vseh okoliščinah, da okrepite še bolj svojo organizacijo in da širite razredno zavednost med svojimi sotrpini delavci! Živela razredna organizacija kočevskih rudarjev! Živela kočevska »Zveza rud. delavcev«!

Češarek Ivan, rudar in bivši preds. »Zv. rud. del.« v Kočevju.

Prijatelji obznane.

Zavezniki krivcev »Zaloške ceste« v svojem »Novem Času« št. 146 z dne 1. julija t. l. so pokazali svoje razumevanje za preganjanja državljanov. Popolnoma hladnokrvno in takorekoč s smehom konstatirajo izgon mene in sodruga Račanelija. Čeprav nosi nadpis »glasilo delovnega ljudstva« in poleg tega še »krščanskega« ni našel nobene besede, da jo reče proti izvajanju belega terorja nad delavnim ljudstvom. Iz tega se jasno vidi njihov namen, a ta je, da v Jugoslaviji upeljejo, če bi bilo mogoče, dvojni sistem belega terorja po vzorcu kristjana Hortyja in klerikalne ogrske vlade. Tako razumejo ti naši politični kristjani Kristov nauk: »ljubi bližnjega kakor samega sebe«.

V interesu krščanske morale in tistega denarja, katerega daje ljubljanska visoka duhovščina za vzdrževanje tega »nedelavskega lista« bilo bi potrebno, da ta list laže vsaj tako, da bi mu se lahko moglo vsaj eno besedo verjeti, ne pa tako, da ga se pri prvi besedi vjame.

Na lažnjive besede »Novega Časa« nečem, da se obširneje vpustim v razpravo; ampak moram povdarjati sledeče:

Velika laž je, da sem jaz Dalmatince, laž je, da se moram v 14 dneh izseliti iz Trbovelj, odlok ima povsem drugačno besedilo, ta odlok je bil tudi na shodu prebran in če pisec »Novega Časa« ne razume slovenski, nam to ni mar, ali naša dolžnost je, da javnosti pokažemo laži, katere razširjajo črne duše okrog »Novega Časa«.

Laž je, da se naša izvajanja glede intervencije pri ministrstvu za socialno politiko v Beogradu ne vjemajo z resnico, češ, da ministra za socialno politiko takrat sploh ni bilo doma. Na shodu smo tudi v slovenščini povedali, da smo bili pri načelniku ministrstva za socialno politiko g. dr. Kuželju in se to lahko vsaki čas uradno ugotovi.

Ni treba dalje razlagati, kajti pri vsaki besedi članka v »Novem Času« morali bi napisati laž, laž, in zopet laž. Krščanska laž napisana v glasilu krščanskega delovnega ljudstva. Krščanski delavci v uredništvu »Novega Časa« zaenkrat Vam želim dober tek!

Fr. Peterkovič.

Delavstvo včlanjeno v Zvezi rudarskih delavcev

priredilo je v nedeljo dne 2. julija t. l. na vrtu g. Pravdiča v Trbovljah, veselico katere čisti dobiček gre za podporo bolnim, brezposelnim in onemoglim rudarjem ali njihovim družinam. Čeprav se rudarji pri trboveljski premogokopni družbi nahajajo v mizernem položaju, pokazali so voljo za pomoč svojim sotrpinom in so odtrgali od svojih ust. Uspeh te veselice je bruto dobiček K 7.265.— in bo po kritju vseh stroškov ostalo za gori omenjene podpore okrog 5.000 K, katere vsota bo razdeljena med najbolj potrebne sotrpine. O razdelitvi podpor bomo še poročali za sedaj pa povdarjamo, da je to lep primer delavske solidarnosti in pozivljamo vse rudarje po vseh revirjih, da na isti način priskočijo na pomoč svojim sotrpinom! Sodrug rudarji! Pokažite, da razumete bedo svojega sotrpina in da če je potreba trgate od svojih ust in podpirate žrtve kapitala. Veselica je potekla v najlepšem redu in s tem so rudarji pokazali, da znajo biti disciplinirani.

Trbovlje.

Izkoriščanje delavskih žuljev od strani podjetnikov je pri nas na dnevnem redu. Žandarji, ki poznajo le slabo zakonska določila, iščejo po dnevi in ponoči opasne protidržavne elemente, ki hočejo samo malo več kruha. Izmišljajo se različne dinamične afere, katerih krivci seveda naj bi bili delavci. Delavca, ki potuje v Ljubljano po svojih opravkih, recimo k svojem dekletu itd., nadleguje orožništvo z vsiljivimi vprašanji itd. Tistega, ki se upa na glas povedati, da je delavstvo lačno, zopet preženejo iz Trbovelj. V cestnem jarku ležeči opiti kaplani nam dajejo vzgled čistega moralnega življenja. Nemški zagrizenci vihtijo bič kapitalizma in izkoriščanja po naših glavah v bratstvu z njimi slovenski demokratje. Imamo tudi nekega češkega juda Ročaka, ki uvaja diktaturo starega Mosesa v svojem podjetju. Razume se, da pozna samo tisti zakon, ki mu je koristen, kakor je to pri ljudeh take vrste že navada. Tako smatra zakon o 8urnem delavniku kot nekakšen luksuz, ki je delavstvu dosti odveč. Da si pri tem pomaga, stopi v pozo zakonodajalca in ga mirne duše in z odločno gesto črta iz programa.

Tako in podobno teče povest trboveljskega proletariata naprej.

Resni in pametni državniki bi se v te nezdrave razmere poglobili in bi skušali zadostiti širokim masam, pri nas se pa pokima z glavo, češ, kaj boš tu, saj tukaj ni odlikovanj in korit.

Zalostna nam mati!

Trbovlje.

Obrtniki in hišni posestniki, oziroma srednja buržuazija — trgovci in inteligenca, ali bolje: mala aristokracija — žive zadnje čase v velikih skrbih, kaj neki bode po občinskih volitvah: za komisarija jim ni, da bi pa delavec prišel za župana, tega pa ne pripustijo pod nobenim pogojem in za nobeno ceno z motvacijo, da ne pride občina na kant, ter iz strahu pred še večjimi davki. Pravijo, da kot največji davkoplačevavci ne pustijo občinskega gospodarstva iz rok. Da pride občina na kant, o tem ni niti govora; kdo da je največji davkoplačevavec v občini ali državi, na to pa odgovorjamo tem na pol bogovom, da ne bodo mislili, da mi proletarci, uboga delavska raja, »izmečki človeštva«, ne znamo računati. Lanjsko leto so dobili ti omenjeni »kasirji« davka za plačati od 20 do 100 tisoč kron. Res velika svota, ako bi morali oni poseči v svoj žep; ali temu ni bilo tako, ta davek so plačevali po obrokih in med tem časom so segali vedno po naših žepih, po žepih trboveljskih delavcev. Takoj, ko so dobili davek za plačati, so pogнали cene blagu kvišku, vse se je podražilo s tem dnem. Kdo je potem plačal ta davek, ki je znašal okrog 3 milijone kron? Ne-li delavec? Po našem računu je delavec, kateri dela, pa niti ne zasluži za golo življenje, največji davkoplačevavec na svetu. On, ki največ dela in najmanj uživa, zapušča največji del vrednosti svojega dela drugim parazitom, ki se vedno sklicujejo na to, da plačajo največ davka, v resnici ga pa ne plačajo niti vinarja. Vsi podjetniki, veleposesniki, trgovci in obrtniki niso nič drugega, kakor davčni nastavljenici brez državnih plač, ki indirektno iztirjavajo od malih kmetov in delavcev davek, katerega potem oddajajo naprej. Toliko v premišljevanje onim, ki so v skrbih in v vednost, da smo popolnoma upravičeni do enake volilne pravice in do občinske uprave. Almarossa.

Trbovlje.

»Tatvina pod zaščito!« tako je godrnjal po stopnicah navzdol idoč iz gostilne na cesto. Pogledam ga v obraz in mu pravim: ali so te okradli? Pogleda me in pravi: »ja, ja, okradli, proklet patriot hudičev!« »Kaj, jaz patriot? Ali me ne poznaš, mu pravim. »O poznam te, poznam,«

mi odgovori, »ne ti, ne ti, on, gostilničar.« »Kaj sta pa imela?« »Že jo sem si gasil — popil sem 3 vrčke piva, pa me je pri tem obkradel indirektno za celih 9 kron.« Pivo se prodaja po nekaterih gostilnah po 9 K vrček. Ako imajo ti gostilničarji dobiček, kar ne dvomim, zakaj ga potem drugi prodaja kar za celih 6 K pri litru dražje. Iz enega sodčka se ga natoči po 60 vrčkov, kar znaša celih 180 K ukradenega denarja. Povprečno proda najmanj 4 sodčke na dan, to je, 720 K čistega dobička. Ali sedaj razumeš, kaj se to pravi, 21.600 K dobiti na mesec, ne da bi jih zaslužil. To so tisti patrijoti, o katerih se je že tolikokrat pisalo, pristni socialisti, ki pod to firmo operirajo, da si lahko polnijo svoje žepce, med koje spada tudi K. D.

Almarossa.

Jesenice.

V nedeljo, 25. junija je bila v Jesenicah veličastna manifestacija razredno zavednega proletariata, ki bo z zlatimi črkami zapisana v zgodovini jugoslovenskega socialističnega gibanja. Ta dan je bil položen temeljni kamen za osamosvojitve delavskega telovadnega pokreta. Veliko hvalo je dolžan proletariati mladim sodrugom, ki so v dobi največje reakcije in najhujšega terorja storili odločen korak, da iztrga delavsko mladino iz zajetja buržuaznih telovadnih društev, ki ji uničujejo razredno zavest in jo pitajo z nacionalističnimi ali cerkvenimi frazami. — Jesenice so že v zgodnjih urah oživele in sprejemale goste, ki so prihiteli iz vseh delov Slovenije k temu slavnemu delavskemu mlademu. Posebno slavnost je bil sprejem mariborskih telovadcev. Po pozdravu, pri katerem je sodelovala kovinarska godba in pevsko društvo »Sava«, je korakala tisočglava delavska armada v »Delavski Dom« na Savo. Popoldne je bil telovadni nastop. Čez 2000 gledalcev je prisostvovalo telovadbi. Pod vodstvom načelnika sodr. Vouka je prikoral v strunskih vrstah četa 142 telovadcev. V vznemirjenih besedah jih je pozdravil sodr. Angelo Cerkenik, ki je v svojem govoru orisal razvoj in pojasnil pomen delavskih telovadnih enot. Godba je zaigrala marseljezo in rudeči prapor se je poklonil mladi sili proletarske armade. Pri telovadbi so nastopili naraščaj, članice in člani jeseniške »Svobode« in mariborske »Sloge«. Elegančno, sigurno in strumno izvajanim vajam je sledilo občinstvo z največjo pažnjo in z burnim odo-

bravanjem. Po telovadbi se je razvila neprisliljena zabava s plesom. Nekateri gospodiči, ki so rekli, da so »Sokoli« in nekateri klerikalni hujšakči, so hoteli prireditve motiti, ali zavedno delavstvo se ni dalo izzvati. Tem raznim gospodičem in tudi Vončinom pa bodi povedano, da bo delavstvo, če bodo še enkrat poskusili kaj takega, napravilo krutek račun. Upamo pa, da bo naš drugi nastop telovadnih enot v avgustu privabil še večje množice delavstva in da bomo lahko pozdravili tedaj v naši sredini tudi že nove telovadne enote. Vrlim telovadcem in telovadkam kličemo: le tako naprej po začrtani poti. Hvala vsem, ki so se udeležili v tako velikem številu našega praznika v Jesenicah! — Naj žive mednarodne telovadne enote celega sveta! — Naj živi čisti marksizem. Opazovalec.

Nesoglasje med trboveljskimi peki.

Čeprav imamo v Trbovljah le 4 pekarske mojstre, nastalo je med njimi nesoglasje v vprašanju, kdo bo naredil več dobička. Vsi peki bi radi, da bi bile žemlje čim manjše, cene pa tem večje. Raditega je nastal med njimi spor, kajti pek Josef Varga je dne 1. julija t. l. obetal prodajalcem, kateri bodo prodajali njegovo pecivo, 20% provizije, medtem ko so vsi peki (pa tudi on do 1. julija) dajali le 10%. — Gospodu Vargi ne bi zamerili, če bi on vpeljal konkurenco v cenah in si s tem pridobil večje število odjemalcev, ali z zvišanjem procentov v korist prodajalcev prav nič ni storjeno za naše delavstvo in ostale konsumente, kajti delavci plačujejo vedno stare cene za kruh in niso nič na boljšem. Paziti pa moramo še, da ne bo g. Varga nekega lepega dne znižal nekaj procentov na vagi, kar pomeni, da bi s tem bili vsi potrošniki ogoljufani ne samo v denarju, ampak tudi v kvantiteti kruha, ki je najpotrebnejša življenska potrebščina. — Povdarjamo, da bi na ta način bili prisiljeni tudi drugi peki zvišati procen-te v prid prodajalcev in eventuelno znižati vago v škodo konzumentov, tembolji, ker ostali peki delajo s pomočniki, gospod Varga pa le z vajenci, katere izrablja celo noč, pa še po dnevi in če bi vsi peki začeli delati le z vajenci, bili bi v najkrajšem času vsi pekovski pomočniki vrženi na cesto. — Če to gospodu Vargi za danes ne zadoštuje, bomo še poskrbeli na drugi način, da stopimo njegovemu pohlepu za dobičkom na pot.

Prizadeti delavci.

Vladni socialdemokrati na Češkem razbijajo strokovne organizacije.

Strokovno gibanje na Češkem je v težki krizi. Boj med amsterdamsko in moskovsko strujo je zelo oster. Sedaj so pa začeli vladni socialni demokrati odprto razbijati dosedaj enotno strokovno organizacijo. Ker vidijo, da jih delavstvo trumoma zapušča, hočejo si ohraniti vsaj precejšnje premoženje strokovnih organizacij. V juniju je na kongresih tobačnih in lesnih delavcev zmagala moskovska struja. V velikem štrajku kovinarjev je proti volji strokovne birokracije sledila večina delavstva, tudi socialdemokratskega in celo narodno-socialnega, geslom moskovske struje. Dosedaj je bila kovinarska zveza glavna postojanka desničarjev, vsi vodilni možje oportunistične struje (Jakubka, Hampl, Dunda in glavni tajnik strokovne centrale Tayerle) so prišli iz vrst kovinarjev. Birokracija strokovne centrale hoče sedaj ohraniti kase in začela je iz strokovne centrale izključevati celo mogočne strokovne zveze. Že na kongresu lesnih delavcev je grozil Tayerle, da bo pretrgana zveza med zvezo lesnih delavcev in strokovno centralo, če sprejme kongres moskovsko taktiko. Kljub temu je moskovska struja zmagala s 93 proti 42 glasovi. Nato je strokovna centrala 8. junija sprejela resolucijo bivšega ministra Hampla, ki pravi »Zveza

lesnih delavcev se je sama izključila iz strokovne centrale, ker je sprejela moskovske resolucije.« Ta resolucija pomeni izključitev ene največjih zvez (40.000 članov) iz strokovne centrale. Obenem so izključili iz železničarske Unije celo vrsto krajevnih organizacij in isto se je zgodilo pri kovinarjih. Socialpatrijotje mečejo delavce iz organizacij, slabše organizacije — le da bi jim kase ostale. Do sedaj se je izreklo že veliko število strokovnih zvez (z čez 400.000 člani) za smernice rdeče internacionale. In vendar je pričela sistematska agitacija za te smernice šele pred 7 meseci. Zveze, ki so pristale na moskovske smernice (stavbinci, kemistični delavci, kamnoseki, usnarji, čevljarji, mesarji, tesarji, prometna zveza, tobačni delavci, domače pomočnice, pečarji) so vložile pri strokovni komisiji protest proti izključanju lesnih delavcev in zahtevajo, da se dotični sklep prekliče ali pa skliče izreden državni kongres vseh v strok. komisiji včlanjenih zvez. Vedno bolj se množe glasovi v delavskih vrstah, ki zahtevajo po ameriškanskem zgledu združenje raznih zvez v eno samo unijo z raznimi sekcijami.

Če se posreči socialpatrijotom, da razbijajo enotne strokovne organizacije, bo to v veliko korist ka-

pitalizmu, ki ravno sedaj začneja veliko ofenzivo proti delavskim pravicam, predvsem proti 8-urnemu delavniku. Ampak češki socialdemokrati so vedno mislili le na kapitaliste, s katerimi so tesno zvezani v vladi in ki dajejo mnogim vodilnim socialdemokratom celo upravna mesta v težki industriji (g. Pik n. pr. je upravnih svetnik Škodovke). Češki socialdemokrati podpirajo nacionalno češko buržuazijo proti nemški socialdemokraciji in proti češkim razredno zavednim proletarskim strankam (neodvisna soc.

Nečedni poslovi. Gospod Anton Pesek je prodal svojo tiskarno in hišo Jadranski banki. Za verižniški posel, ki so ga opravljali pri tem gotovi narodni socialistje, so dobili za plačilo »Jugoslavijo«. Nas se sicer Jadranska banka in njena kupčija s Peskom nič ne tiče, vendar moramo konstatirati to dejstvo, da se delavstvo pazi pred ljudmi, ki so že z glasovanjem za zakon o zaščiti države izdali delavske interese in sedaj sebe in list, ki jih je cel čas podpiral in postavil na noge, izdali za judežev groš v odvisnost Jadranske banke.

Zbirajte za gladujoče v Rusiji!

Objave.

»Začasna delavska zavarovalnica zoper nezgode v Ljubljani« se je preosnovala s 1. julijem 1922 v smislu zakona o zavarovanju delavcev z dne 14. maja 1922, Ur. l. št. 62/22 v izpostavo Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu, izpostava I. v Ljubljani, Cankarjevo nabrežje 3.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani se je preosnovala z dnem 1. julija 1922 v smislu zakona o zavarovanju delavcev od 14. maja 1922, Ur. l. št. 62, v Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani, in njene poslovalnice in ekspozi-ture pa v Poslovalnice ljubljanskega okrožnega urada za zavarovanje delavcev v (na) itd.

Železničarska zavarovalnica zoper nezgode v Ljubljani se je preosnovala z dnem 1. julijem 1922 na podlagi zakona o zavarovanju delavcev z dne 14. maja 1922, Uradni list št. 62/22 v ekspozi-turo osrednjega urada za zavarovanje delavcev. Interesenti se opozarjajo, da naslavljaajo odslej dalje vse dopise na naslov: »Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu, izpostava II. v Ljubljani«, Cankarjevo nabrežje št. 3/II.

Tiskovni sklad:

Omerzel 1.50 Din., Inglič Karol 2 Din., Ciler 1 Din., Smrtnik Jak. 6 Din., Anton Kač 2 Din., Vergel Rok 5 Din., neimenovani 5 Din., Ulčar Alojz 4 Din., Ravnik Franc 5 Din., Šitkov Aleks 5 Din., Trebušak Joško 5 Din., Kobalta Albin 5 Din., Mlakar Janko 2 Din., Šitkov Uršula 36 Din., Gorjanc Jože 25 Din., Bolta Ivan 5 Din., I. S. 10 Din., Kiršnar 2 Din. Skupaj 126.50 Din.

Ruski sovjetski „Splošni zakon o mezdah“.

(Konec.)

Če delo počiva (do 1 meseca) do-bé delavci dvetretjinsko plačo. V slučaju, da se delo v kakem zavodu deloma ustavi, sme uprava uporabiti delavce v drugem oddelku; ako se delo prekine za več nego mesec dni, se delavec stavi na razpolago pododseku za razdelbo delovnih moči in ima pravico do podpore za brezposelnost.

Delo izven kraja daje pravico do odškodnine za obe vožnji. Za bolj oddaljeno delo se plača razen potovanja in stroškov za 1 pud prtljage še stanovanje v novem kraju. Dan potovanja se smatra kot dan dela.

demokrati in komunisti. Razbijanje strokovnih organizacij je le en del njihovega protidelavskega delovanja. Zato pa so sedaj sklenili tudi nov zakon, da se občinske volitve odlože za 1 leto, ker ti gospodje dobro vedo, da bo proletariati njihovo delo v korist kapitalistov sodil in obsodil. Oni hočejo biti ministri — delavstvo pa jim je bilo dobro, da so na njihovih hrbtih zlezli v vlado. Toda delavstvo to dobro vidi in tudi še tako zvite in pretkane volilne določbe jih več ne bodo rešile. Dobili bodo plačo, ki so jo zaslužili.

Za selitve ima delavec pravico na enomesečno plačo; sorazmerno tudi njegovi rodbinski člani, neglede na stopnjo sorodstva, če le živé v skupnem gospodarstvu. Dve tretjini vse vsote se plačata teden pred odhodom, ena tretjina po prihodu. Daje se dopust tri dni pred odhodom in tri dni po dohodu. Vsi delavci pa so dolžni pomagati pri selitvi zavoda po svojih močeh. Kdor se tekom treh mesecev ne javi na novem kraju, izgubi rodbinsko selitveno podporo.

VII. Tedenski odmor znaša vsaj 42 ur nepretrgoma. Posebni poklici, ki temu nasprotujejo (n. pr. čuvaji), dobé svobodne poldneve v istem mesečnem iznosu. Prazniki so: 1. 1. januar in 1. maj, 22. januar (spominski dan na revolucijo 1905), 19. marc (pariška komuna) in 7. november (revolucija proletariata); 2. še 10 dni letno, ki se določajo po krajevnih razmerah (običajno cerkveni prazniki). — Na predan teden-skih praznikov se dela le šest ur. — Dopusti se dovoljujejo vsaki čas, če le delo ne trpi. Delo za plačo je zabranjeno za časa dopusta. Nedelo vsled bolezni se ne všteva v čas dopusta. Pravica na dopust se lahko nabere od dveh let skupaj, ne pa za daljši čas.

VIII. Sprejem se vrši po poskusni dobi od 6 do 30 dni. Razcenitveni odbor vpisuje prosilca po izpitu, ki se ima vršiti kolikor mogoče v obliki dotičnega dela. Plača se določa po uspehu in krajevni tarifi.

Odpust nastopi, če se zavod za-pre, ali če se delo ukine za več nego en mesec; po koncu določenega roka (pri delu na rok); če je dotičnik ne-sposoben ali se pregreši proti predpisom zavoda; zavoljo kaznivih dejanj; odsotnosti delavca nad dva meseca zavoljo bolezni (štiri mesece pri ženskah); premestitev v drug zavod po potrebi dela. Vsi odpusčeni se stavljajo na razpolago krajev-nemu pododseku za razdelitev delovne moči. Odpušča se po 15 dnevni odpovedi ali pa z 12 dnevno od-pravnino, ki se pa vrne, če dotičnik pred 12. dnem vstopi v drugo podjetje, v sorazmernem znesku. Tekom 8 dni se mora pododsek za raz-delitev delovnih moči izveščati o odpustu. Vsaka odsotnost od dela razen dnevi dopusta in prazniki, jemlje pravico do plače; odškodnina za slučaje bolezni rodbinskih članov se plača iz socialnih zavarovalnin.

„ Zbirajte za tiskovni sklad! „

Prekliče.

Podpisani prekličem razžaljivi izraz, namenjen vlakovodji g. Lovretu Šilbarju in se mu zahvaljujem, da je odstopil od nadaljnjega postopanja proti meni.

Ljubljana, 10. julija 1922.

Jakob Smrtnik.

**Išče se
dimnikarski pomočnik**
za industrijski kraj za stalno mesto. Delo sami ruski dimniki, plača po dogovoru. Nastop takoj. Več se izve pri upravnistvu „Del. Novic“.